

Z á p i s n i c a

z Valného zhromaždenia Učenej spoločnosti SAV dňa 27.11.2014

Prítomní: 25 riadnych členov + 21 emeritných členov

Ospravedlnení: 7+2

Neprítomní: 46

VZ bolo uznášaniaschopné.

P r o g r a m :

- 1) Otvorenie Valného zhromaždenia
- 2) Informácia o činnosti Rady od ostatného VZ UčS
- 3) Veda v SR vo svetle rankingovej agentúry SCIMAGO (J. Noga)
- 4) Predikcia úspešnosti nových členských krajín EÚ pri získavaní zdrojov z programu HORIZONT 2020 (Š. Luby)
- 5) Analýza dopadov znižovania rozpočtu SAV (P. Šajgalík)
- 6) Rámcový plán činnosti UčS na rok 2015
- 7) Diskusia a rôzne
- 8) Prijímanie uznesení, záver

Ad 1)

Zasadnutie otvoril predseda Učenej spoločnosti SAV (ďalej UčS), prof. RNDr. Jozef Noga, DrSc., ktorý privítal prítomných členov UčS a oboznámil ich s programom valného zhromaždenia. Na úvod vyzval prítomných členov na uctenie si pamiatky zosnulého čestného člena UčS, prof. Vladimira Georgieviča Kadyševského. Následne požiadal podpredsedu UčS, prof. RNDr. Petra Mocza, DrSc. o predsedanie VZ.

Ad 2)

Prof. Moczo referoval o činnosti Rady UčS za uplynulé obdobie. Rada Učenej spoločnosti SAV sa od svojho zvolenia zišla štyrikrát a v období medzi stretnutiami pomerne intenzívne komunikovala prostredníctvom emailu. Okrem iného sa rada zaoberala nelichotivou situáciou vo vede, výskume a vzdelávaní a dohodla sa na vypracovaní listu členom UčS, ktorý bol vzápätí distribuovaný. Rada v ňom vyjadrila názor, že v súčasnej situácii by bolo potrebné a užitočné vyvinúť realistickú iniciatívu v oblasti systémových opatrení na zvyšovanie kvality, tak, aby štrukturálne zmeny v riadení vedy priniesli očakávané zvýšenie efektivity výskumu. Rada navrhla ustanoviť pracovnú skupinu, ktorá by sa iniciatívne zhostila úlohy pracovať na takýchto opatreniach, a vyzvala záujemcov o zapojenie sa do tejto iniciatívy. Výzva však nenašla výraznejšiu odozvu od členov UčS.

Rada sa zúčastnila na pracovnom stretnutí s predsedom SAV a legislatívcami pracujúcimi na novele zákona o SAV, s cieľom upraviť odseky týkajúce sa UčS tak, aby sa dosiahol cieľ otvorenia sa pre celú vedeckú obec v SR a posilnilo jej autonómne postavenie. Rada navrhla posunúť voľby do UčS do obdobia po nadobudnutí účinku navrhovaných legislatívnych zmien. Tento návrh bol elektronickým hlasovaním UčS schválený. Rada tiež pripravila Vyhlásenie UčS k návrhu financovania vedy z prostriedkov štátneho rozpočtu na rok 2015, ktoré bolo po schválení v elektronickom hlasovaní zverejnené a distribuované vládny predstaviteľom.

Prof. Moczo konštatoval, že rada mala byť v uplynulom roku aktívnejšia vo vzťahu k zásadným problémom vedy a vzdelávania. Učená spoločnosť SAV nie je na konci roku 2014 známejšia ako pred rokom ani vo verejnosti ani v akademickej komunite. Ani rada ani UčS pravdepodobne nevyužili existujúce možnosti na propagáciu vedy, vzdelanosti a excelentného výskumu.

Jedným z konštruktívnych krokov v tejto súvislosti bola iniciatíva predsedu UčS, ktorá viedla k súhlasu ministra Pellegriniho stretnúť sa s členmi rady. Stretnutie sa však na poslednú chvíľu neuskutočnilo kvôli časovej koincidencii s nepredvídateľným a neplánovaným aktom odstúpenia ministra Pellegriniho a menovania ministra Draxlera.

Ad 3)

Prof. Noga sa zameril najmä na porovnanie vývoja kvalitatívnych parametrov vedeckých výstupov krajín V4 v rôznych oblastiach výskumu za posledných ca 15 rokov. Následne porovnal 5 ročný vývoj kvalitatívnych parametrov 6 najvyššie hodnotených inštitúcií v SR (SAV, UK, STU, UPJŠ, TU Košice, ŽU), pričom štatisticky najrýchlejší rast kvality v súčasnosti vykazuje UK, a SAV postupne stráca svoju dominanciu.

Ad 4)

Vo svojej analýze prof. Luby zdôraznil najmä fakt, že množstvo zdrojov získavaných z prostriedkov EÚ významne ovplyvňuje národná excelentnosť a výskumná a vývojová intenzita, úmerné tiež prostriedkom vynakladaným na vedu z národných zdrojov. Na základe týchto parametrov a podielu na ľudských zdrojoch v oblasti vedy a výskumu možno odhadnúť očakávanú úspešnosť. Ukazuje sa, že nové členské krajiny EÚ (vrátane SR a s výnimkou ČR) získali zo 7 RP viac zdrojov ako daný model predpovedá. Aj keď prognóza pre H2020 na báze spomenutých parametrov nie je pre SR priaznivá, spomenutá odchýlka sa môže prejaviť aj počas tohto programu.

Ad 5)

Prof. Šajgalík následne prezentoval analýzu vývoja rozpočtu SAV za ostatnú dekádu, v ktorej poukázal najmä na stagnáciu až pokles v inštitucionálnom financovaní za posledné roky, ktorý sa negatívne prejavuje aj na vedeckej produktivite.

Zo všetkých troch príspevkov bolo zrejmé, že aj napriek niektorým pozitívnym ukazovateľom má slovenská veda vážne problémy a pre dosiahnutie konkurencieschopnosti v medzinárodnom kontexte bude potrebné zvýšiť dôraz na podporu excelentného výskumu.

Ad 6)

Prof. RNDr. Peter Samuely, DrSc., tajomník UčS, predniesol návrh rámcového plánu činnosti UčS v roku 2015:

V zmysle Štatútu UčS sa uskutočnia dve Valné zhromaždenia, predbežne v máji a novembri. Presný termín bude určený pomocou Doodle hlasovania. Po valnom zhromaždení v novembri sa uskutoční výročná večera UčS.

V prípade potreby bude operatívne zvolané mimoriadne valné zhromaždenie.

Rada sa stretne najmenej raz za dva mesiace a v prípade potreby aj operatívne. Najdôležitejšie úlohy rady: pripraviť návrhy vnútorných predpisov UčS v zmysle očakávanej zmeny (návrh nového štatútu UčS, návrh rokovacieho poriadku UčS, úprava volebného poriadku na člena UčS, úprava volebného poriadku do Rady UčS).

Podľa stavu legislatívy príprava volieb nových členov UčS v jeseni 2015.

Ad 7)

V diskusii zazneli príspevky komentujúce predchádzajúce analýzy 3) – 5). V príspevkoch rezonovalo, že príčinou relatívne slabšej výkonnosti vedy v SR je popri nízkych výdavkoch doterajšia neochota, resp. nedostatočná odvaha výraznejšej diferenciacie a otvorenej podpory excelentného výskumu. Súčasne odznali i varovania pred nastavovaním takých systémových opatrení pre zvýšenie efektivity výskumu, ktoré by najmä zdôrazňovali kvantitatívne parametre výstupov. V diskusii tiež odznalo, že negatívny vplyv môžu mať aj štatisticky spracovávané údaje do výročných správ inštitúcií, keď sa napr. sumárne vyhodnocujú počty publikácií z databáz SCOPUS a WOK, bez rozlišovania kvality, ako sa to najnovšie zaviedlo do osnovy výročných správ SAV. Tiež odznalo, že významným faktorom brzdiacim rast kvality sú často slabé nároky na hodnotenie projektov v grantových agentúrach.

Ďalej sa v diskusii poukázalo, že PSAV strohými a často neprehľadnými informáciami v zápisniciach zo svojich zasadnutí neprispieva k tvorivej atmosfére. V tejto súvislosti zaznela požiadavka o potrebe informovať o najdôležitejších udalostiach SAV a slovenskej vedy pravidelne na valných zhromaždeniach UčS. (poznámka: táto potreba už bola zdôraznená v uznesení VZ zo dňa 12.5.2014)

Ad 8)

V závere zasadania boli hlasovaním jednomyselne prijaté nasledovné uznesenia:

- 1) VZ berie na vedomie informáciu o činnosti Rady od VZ v máji 2014 bez pripomienok.
- 2) VZ berie na vedomie prednesené analýzy stavu vedy a výskumu v SR, ako aj prognózy úspešnosti pri získavaní zdrojov z H2020. Na základe diskusie k týmto témam odporúča Predsedníctvu SAV inicializovať kroky pre zavedenie systémových opatrení stimulujúcich špičkovú vedu, tak, aby boli známe a uvedené do praxe súčasne s administratívnou reštrukturalizáciou.
- 3) VZ schvaľuje rámcový program UčS na rok 2015 a ukladá Rade UčS predložiť do VZ v máji:
  - návrh nového štatútu UčS
  - návrh rokovacieho poriadku UčS
  - potrebné zmeny volebného poriadku na člena UčS
  - potrebné zmeny volebného poriadku do Rady UčS.

Po prijatí uznesení predseda UčS ukončil zasadanie a poďakoval prítomným členom UčS SAV za účasť na valnom zhromaždení UčS SAV.

Bratislava 18.12.2014

Prof. RNDr. Jozef Noga, DrSc.
predseda UčS SAV

Zapísala: Mgr. Lucia Kuchtová

Overili: prof. RNDr. Peter Moczo, DrSc., prof. RNDr. Peter Samuely, DrSc.